

Bezpečnostná rada OSN.

Bezpečnostná rada OSN sa skladá z **piatich stálych členov** (Ruská federácia, USA, ČLR, Veľká Británia a Francúzsko) a **desiatich nestálych členov**. Desať nestálych členov volí na dva roky Valné zhromaždenie OSN prihladiajúc na to ako prispievajú k udržiavaniu medzinárodného mieru a bezpečnosti ako aj na spravodlivé zemepisné zastúpenie. V období rokov 2006-2007 bola nestálym členom aj Slovenská republika. Spôsob hlasovania BR OSN upravuje Čl.27 Charty OSN pričom ako pravidlo platí, že o otázkach spadajúcich do jej právomoci sa pravidelne **vyžaduje kvalifikovaná väčšina hlasov (tj. deväť)**.¹

V súlade s Čl.27 ods.2 Charty OSN o **procedurálnych otázkach** rozhoduje BR OSN kladnými hlasmi deviatich členov. Za procedurálne otázky sa považujú tie, spojené s výkonom predsedníckej funkcie, so zvolávaním schôdzí, so stanovením rokovacieho poriadku, so zriaďovaním pomocných orgánov, s prizývaním nečlenov na jej jednanie a pod.² **Všetky ostatné otázky sa považujú za neprocedurálne** a možno medzi ne zaradiť odporúčania týkajúce sa pokojného urovnania sporov, rozhodnutia o ohrození mieru, odstránení hrozby mieru a potlačení prípadov porušovania mieru a pod. Podľa Čl.27 ods. 3 Charty OSN sa o **neprocedurálnych (iných) otázkach** rozhoduje kladnými hlasmi deviatich členov vrátane hlasov stálych členov.³ Rezolúcie schvaľované v neprocedurálnej oblasti majú **dvojakú povahu** a to nezáväzných odporúčaní alebo právne záväzných rozhodnutí o akciách podľa kapitoly VII Charty OSN (kolektívne sankcie medzinárodného spoločenstva). Bez ohľadu na skutočnosť či sú rezolúcie v neprocedurálnej oblasti prijaté len požadovanou väčšinou deviatich hlasov, väčším počtom hlasov alebo jednomyselne majú rovnakú právnu záväznosť pretože Čl.27 Charty nerozlišuje medzi právnymi účinkami rezolúcií podľa toho či boli prijaté väčšinou alebo jednomyselne.

Koncepcia jednomyselného súhlasu stálych členov je odrazom ich zvýšenej zodpovednosti za udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti prejavom ktorej je **právo individuálneho veta**. **Systém individuálneho veta stálych členov** dohodnutý na zakladajúcej konferencii Organizácie Spojených národov v San Franciscu vychádza z predpokladu, že vzhľadom na ich zvýšenú zodpovednosť za udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti od nich nemožno očakávať, aby na seba preberali záväzky, s ktorými nesúhlasia. Systém kolektívneho donútenia Organizácie Spojených národov tak vychádza z predpokladu, že víťazi nad agresormi v druhej svetovej vojne budú naďalej pokračovať v spolupráci a na základe spoločného súhlasu bude možné zachovať medzinárodný mier a bezpečnosť s použitím prostriedkov kolektívneho donútenia aj v povojnovom období. Nesplnenie tohto základného predpokladu (ku ktorému dochádzalo v období studenej vojny) zoslabovalo a v určitých obdobiach paralyzovalo účinnosť systému kolektívneho donútenia a pre medzinárodné spoločenstvo sa stalo impulzom na hľadanie iných prostriedkov zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti vrátane tých, existenciu ktorých Charta OSN nepredpokladala (mierové operácie prostredníctvom mimoriadnych ozbrojených síl Organizácie Spojených národov). Okrem individuálneho veta stálych členov BR OSN sa v jej praxi môže uplatniť aj **kolektívne veto siedmich (a viac) nestálych členov**.⁴ V súvislosti so spôsobom prejednávania otázok v BR OSN sa občas uvádza aj tzv. **skryté veto** stáleho člena ktorého existenciu však Charta OSN nepredpokladá. Nakoľko nedielnou súčasťou praxe OSN je systém tzv. **neformálnych konzultácií** počas ktorých sa členovia BR OSN snažia dosiahnuť spoločné stanovisko k prejednávanej otázke stáli členovia BR OSN siahajú z času načas k hrozbe použitia veta v prípade že sa prejednávaná otázka spolu s návrhom rezolúcie dostane na rokovanie BR OSN.

¹ Existuje len jedna výnimka z tohto pravidla a to pri voľbe sudcov Medzinárodného súdneho dvora kedy sa požaduje **absolútna väčšina (tj. osem) hlasov** členov BR OSN. Rovnaké pravidlo sa uplatňuje aj vo VZ OSN.

² Niektoré nejasnosti ktoré vznikli v praxi BR OSN v prvých rokoch jej činnosti ohľadom toho ktoré otázky pokladať za procedurálne sa v r. 1949 pokúsila odstrániť osobitná rezolúcia VZ OSN 267 III. (*The problem of voting in the Security Council*). v ktorej odporúčalo BR OSN aké otázky považovať za procedurálne. Ich zoznam tvorí prílohu rezolúcie.

³ Zásada jednomyselnosti stálych členov sa vzťahuje aj **na rozhodovanie o predbežnej otázke** o tom či prejednávaný návrh má procedurálnu alebo podstatnú (substantívnu) povahu. V takomto prípade môže dôjsť k tzv. **dvojitému vetu** kedy jedno bolo stálym členom BR OSN použité pri predbežnom prerokovaní otázky a ak v jeho dôsledku bola otázka zaradená do neprocedurálneho „koša“ k ďalšiemu vetu môže prísť pri hlasovaní o veci vo veci samej. Od roku 1959 však k dvojitému vetu nedošlo.

⁴ Pri posudzovaní či došlo k použitiu individuálneho veta sa prax BR OSN bola nútená vysporiadať so situáciou kedy sa stály člen zdržal hlasovania (*abstention*) resp. sa nezúčastnil hlasovania (*absention*). V oboch prípadoch sa dospelo k záveru, že takéto situácie nebránia prijatiu rezolúcií v neprocedurálnej oblasti tj. že ich nemožno považovať za individuálne veto stáleho člena.